

Sygn. akt III CO 428/22

POSTANOWIENIE

Dnia 30 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

w sprawie z powództwa S. P. i M. I. P.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 czerwca 2022 r.,
na skutek przedstawienia przez Sąd Okręgowy we Włocławku
akt o sygn. I C 240/22
celem przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,

odmawia przekazania sprawy.

Postanowieniem z 22 marca 2022 r. Sąd Okręgowy we Włocławku zwrócił się do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu. W uzasadnieniu postanowienia Sąd Okręgowy powołał się na art. 44¹ § 1 k.p.c. podnosząc, że na mocy tego przepisu Sąd Najwyższy może przekazać sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z sądem przekazującym, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności ze względu na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego. W jego ocenie w sprawie poddanej mu do rozpoznania występują przesłanki uzasadniające jej przekazanie innemu sądowi równorzędnemu w oparciu art. 44¹ § 1 k.p.c. ponieważ powódką jest sędzia M. P., która sprawuje urząd w tym Sądzie. W związku z tym rozpoznawanie jej sprawy przez Sąd Okręgowy we

Włocławsku może kreować po stronie pozwanej przekonanie, że prowadzenie postępowania sądowego i rozstrzygnięcia wydawane w jego ramach nie będą cechowały się kryterium obiektywizmu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Artykuł 44¹ § 1 k.p.c. pozwala Sądowi Najwyższemu na przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z sądem występującym, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego. Niewątpliwie jest to przepis, który *in meritum* nawiązuje do art. 45 Konstytucji RP, w którym wyrażono prawo jednostki do rozpoznania jej sprawy przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Równocześnie art. 44¹ k.p.c. jest przepisem szczególnym wobec określonych w art. 15-42 reguł wyznaczania sądu właściwego. W konsekwencji jego wykładnia powinna być ścisła (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 grudnia 2021 r., III CO 91/21, nie publ. oraz z 11 stycznia 2022 r., II PUO 27/11, nie publ.). Wymóg ścisłej wykładni art. 44¹ k.p.c. determinuje zaś wniosek, że przewidziany przez ten przepis mechanizm wyznaczenia przez Sąd Najwyższy sądu równorzędnego względem sądu występującego z powołaniem się na dobro wymiaru sprawiedliwości nie może mieć charakteru uprzedzającego w tym znaczeniu, że podejmowanie na jego mocy działania Sądu Najwyższego skutkujące wyznaczeniem sądu równorzędnego do rozpoznania sprawy nie mogą równocześnie prowadzić do wyłączenia stosowania albo wypaczenia *ratio* innych przewidzianych w Kodeksie postępowania cywilnego rozwiązań normatywnych, które – podobnie jak art. 44¹ k.p.c. – są ukierunkowane na realizację wspomnianych wcześniej wartości konstytucyjnych. *Ergo* art. 44¹ k.p.c. nie prowadzi do wyłączenia stosowania art. 48-51 k.p.c. i przepisy te powinny być stosowane w pierwszej kolejności dla zapewnienia bezstronnego rozpoznania sprawy przez sąd (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 4 listopada 2021 r., IV CO 197/21, nie publ., z 28 października 2021 r., IV CO 182/21, nie publ., z 6 października 2021 r., II CO 118/21, nie publ., z 27 sierpnia 2021 r., I CO 88/21, nie publ.; z 24 czerwca I CO 74/21).

Uwzględniając okoliczności przywołane przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 22 marca 2022 r. stwierdzić należy, że w

sprawie powinien mieć zastosowanie art. 48¹ k.p.c. Powołanie się bowiem na okoliczność, że w sądzie właściwym do rozpoznania sprawy urząd sprawuje sędzia będący jednocześnie stroną zainicjonowanego postępowania (a więc sędzia, który podlegałby wyłączeniu w oparciu o art. 48 § 1 pkt 1 k.p.c. - *iudex inhabilis*) uzasadnia stanowisko, że zachodzą w sprawie przesłanki wyrażone w art. 48¹ k.p.c. uzasadniające wystąpienie do sądu przełożonego o wyznaczenie innego sądu równorzędnego do rozpoznania sprawy. Jeżeli powodem w sprawie jest sędzia sądu właściwego do rozpoznania sprawy, to zachodzi przyczyna niedopuszczalności dalszego prowadzenia tej sprawy przez wnioskujący sąd (*curia inhabilis*) i sąd przełożony wyznacza inny sąd równorzędny do rozpoznania tej sprawy na podstawie art. 48¹ w zw. z art. 48 § 1 pkt 1 k.p.c.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił wyznaczenia sądu równorzędnego w trybie art. 44¹ § 1 k.p.c., co czym orzekł, jak w sentencji postanowienia.

r.g.

[ał]